

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

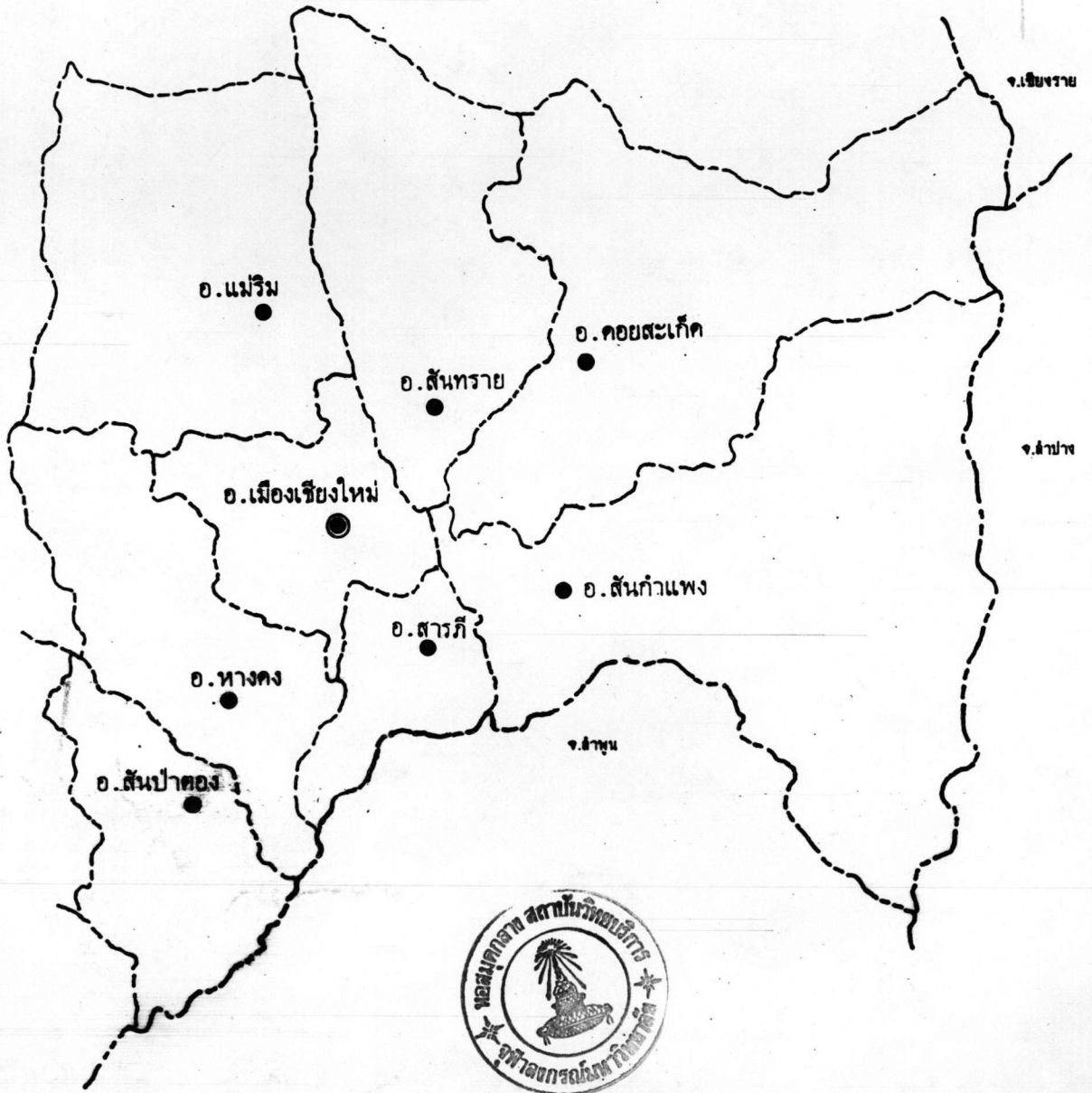
ในบทนี้จะกล่าวถึงขอบเขตการศึกษา กิจกรรมและการเลือกกิจกรรมที่จะนำมาใช้ในการศึกษา การเลือกพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลภาคสนาม การแบ่งขนาดการผลิต ข้อมูลที่ใช้และระบบการจัดเก็บข้อมูล กลุ่มประชากรเป้าหมาย แบบสอบถาม ตลอดจนอุปสรรคและปัญหาในการเก็บข้อมูล นอกจากนี้ในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูลก็จะกล่าวถึง กรอบแนวความคิดทั่วไปในการศึกษา และระบบข้อมูล

3.1 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาความเชื่อมโยงของกิจกรรมทางเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จังหวัดเชียงใหม่ครั้งนี้ จะทำการศึกษาปริมาณและมูลค่าที่เกิดจากการดำเนินกิจการของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ตลอดจนความเชื่อมโยงไปข้างหน้า และข้างหลังของกิจกรรมเหล่านั้น โดยพิจารณาความสัมพันธ์โดยใช้มูลค่าการแลกเปลี่ยนจากการสำรวจ ในปีการผลิต 2534/2535 โดยใช้แบบสอบถาม

ในการศึกษาครั้งนี้ จะศึกษาเฉพาะอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เนื่องจากเป็นกิจกรรมการผลิตที่เริ่มเข้ามามีบทบาทสำคัญในพื้นที่ศึกษา โดยเลือกกิจกรรมที่เป็นตัวแทนในการสำรวจทั้งสิ้น 10 กิจกรรม เป็นกิจกรรมในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจำนวน 3 กิจกรรม และกิจกรรมในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวจำนวน 7 กิจกรรม

นอกจากนี้ ผู้ศึกษาได้จำกัดขอบเขตพื้นที่ศึกษาเฉพาะในจังหวัดเชียงใหม่ โดยมีมุ่งเน้นศึกษาเฉพาะในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่และพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่สำคัญ ๆ ในจังหวัดเชียงใหม่เป็นหลัก ได้แก่ อำเภอเมือง, อำเภอสันกำแพง, อำเภอหางดง, อำเภอแม่ริม, อำเภอสันทราย, อำเภอสันป่าตอง, อำเภอดอยสะเก็ด, อำเภอสารภี (แผนที่ 3.1) ทั้งนี้เนื่องจากจังหวัดเชียงใหม่เป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในภาคเหนือตอนบน ทั้งขนาดของพื้นที่และจำนวนประชากร เป็นเมืองศูนย์กลางความเจริญของภูมิภาคและยังถูกจัดให้เป็นเมืองหลักในการที่จะเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาไปสู่จังหวัดอื่น ๆ ในภาคเหนือตอนบน ดังนั้นในการศึกษาพื้นที่ที่มีขนาดใหญ่และมีกิจกรรมที่ศึกษากระจายและกระจุกตัวในลักษณะเบาบางและหนาแน่นแตกต่างกันใน

การศึกษาความเชื่อมโยงของกิจกรรมทางเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
จังหวัดเชียงใหม่ที่มีต่อภาคเหนือตอนบน และพื้นที่เกี่ยวเนื่อง

	<p>แสดง พื้นที่ศึกษา</p>	
<p>สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ศูนย์พัฒนาการเรียนการสอน จังหวัดเชียงใหม่</p>	<p>สัญลักษณ์</p>	<p>ทิศเหนือ</p> <p>0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10</p> <p>กม.</p>
<p>ที่มา :</p>		<p>แผนที่ 3.1</p>

แต่ละส่วน เพื่อคาดการณ์การแลกเปลี่ยนที่เกิดขึ้น จึงไม่อาจทำการสำรวจได้ครบทุกพื้นที่ ผู้ศึกษาจึงจำเป็นต้องเลือกพื้นที่ในการศึกษาเพียงบางส่วน เป็นตัวแทนของกิจกรรมหนึ่ง เพื่อใช้ประมาณมูลค่าการแลกเปลี่ยนของกิจกรรมในพื้นที่ทั้งหมด ฉะนั้นพื้นที่ศึกษาบางส่วนจึงอาจเป็นตัวแทนในการสัมผัสตัวอย่างหรือได้รับการสำรวจภาคสนามหลายกิจกรรม ในขณะที่บางส่วนไม่อาจใช้เป็นตัวแทนในการสัมผัสตัวอย่างหรือไม่ได้ถูกสำรวจภาคสนาม ทั้งนี้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ในการเลือกกิจกรรมและการเลือกพื้นที่สำรวจ ซึ่งจะกล่าวต่อไป

3.2 กิจกรรมและการเลือกกิจกรรม

ในการเลือกกิจกรรมเพื่อทำการสำรวจ ผู้ศึกษาได้เลือกกิจกรรมในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว 3 กิจกรรม และกิจกรรมในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว 7 กิจกรรม ซึ่งแต่ละกิจกรรมถูกแบ่งออกจากกันด้วยผลผลิตและกระบวนการผลิตที่แตกต่างกัน กิจกรรมที่ถูกเลือกเป็นตัวแทนในการศึกษาครั้งนี้ มีเหตุผลและหลักเกณฑ์ในการเลือก ดังต่อไปนี้ (ดูตารางที่ 3.1)

ตารางที่ 3.1 แสดงกิจกรรมที่เลือกเป็นตัวแทนในการศึกษาและหลักเกณฑ์

อุตสาหกรรมท่องเที่ยว	หลักเกณฑ์ (Criteria)
<ol style="list-style-type: none"> 1. ธุรกิจนำเที่ยว 2. ธุรกิจรถเช่า 3. ธุรกิจที่พักแรมสำหรับนักท่องเที่ยว 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้ประกอบการในกิจกรรมการผลิตเหล่านี้มีจำนวนมากในพื้นที่ศึกษา 2. จากการสังเกตสภาพพื้นที่และกิจกรรมส่วนใหญ่ที่เป็นอยู่โดยผู้ศึกษา 3. จากการศึกษาข้อมูลของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พบว่าเป็นกิจกรรมที่เป็นรายได้หลักของพื้นที่ศึกษา
อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว	หลักเกณฑ์ (Criteria)
<ol style="list-style-type: none"> 1. อุตสาหกรรมเครื่องเงินและอัญมณี 2. อุตสาหกรรมสิ่งทอ 3. อุตสาหกรรมไม้แกะสลัก 4. อุตสาหกรรมเครื่องจักสานจากไม้ไผ่และหวาย 5. อุตสาหกรรมผลิตอาหารและผลไม้ตอง 6. ร้านค้าที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว 7. อุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นประเภทโรงงานที่มีมากในพื้นที่ศึกษา 2. เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบกิจกรรมเหล่านี้ระดับจังหวัดให้ความเห็นและแนะนำ 3. เป็นกิจกรรมหลักของพื้นที่ที่สอดคล้องกับกิจกรรมหลักในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว 4. จำนวนแรงงานที่ใช้ในอุตสาหกรรมเหล่านี้มีสัดส่วนค่อนข้างมาก

ในการเลือกกิจกรรมข้างต้น ผู้ศึกษาได้กำหนดใช้ภายใต้สมมุติฐานที่ว่า กิจกรรมที่มีขนาดใหญ่ มีการดำเนินกิจกรรมที่ซับซ้อนและครบวงจร น่าจะเป็นกิจกรรมที่ใช้เป็นตัวอย่างหรือเป็นตัวแทนในการศึกษาคั้งนี้ได้ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของปัจจัยและผลผลิต (Input /Output) ที่เกิดขึ้นในกิจกรรมนั้น ๆ ได้ ผู้ศึกษาจึงเลือกกิจกรรมเพื่อเก็บข้อมูลภาคสนามในพื้นที่ศึกษา โดยใช้หลักเกณฑ์ ดังนี้

1. เป็นกิจกรรมที่มีขนาดใหญ่มีปริมาณผลิตสูง
2. เป็นกิจกรรมที่มีการกระจุกตัวอยู่ในพื้นที่ศึกษาสูง
3. เป็นกิจกรรมที่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบให้ความเห็นและแนะนำ

3.3 การเลือกพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลภาคสนาม

การศึกษาโดยใช้ข้อมูลปฐมภูมิจากการออกสำรวจภาคสนาม ในการประมาณมูลค่านั้น เพื่อให้ค่าที่ประมาณได้ใกล้เคียงความเป็นจริงที่สุด ทำได้โดยการใช้ตัวอย่างจำนวนมาก หรือขนาดตัวอย่างที่ใกล้เคียงกับขนาดประชากร แต่เนื่องจากการศึกษานี้เป็นการศึกษาและคาดประมาณในพื้นที่ที่มีขอบเขตกว้างและขนาดประชากรใหญ่ภายใต้ข้อจำกัดด้านเวลาและเงินทุน ดังนั้นจึงไม่สามารถกำหนดขนาดตัวอย่างให้ใกล้เคียงกับประชากรได้ อย่างไรก็ตาม วิธีหนึ่งที่มีส่วนช่วยในการศึกษา เพื่อให้การคาดประมาณมีนัยสำคัญยิ่งขึ้น ก็คือ คุณภาพของตัวอย่าง ซึ่งขึ้นกับหลักเกณฑ์ในการเลือกตัวอย่าง

ด้วยสมมุติฐานที่ว่า ขอบเขตพื้นที่ที่มีแหล่งกิจกรรมหนึ่งปรากฏอยู่มากและมีผลผลิตของกิจกรรมนั้นสูง น่าจะเป็นพื้นที่ที่เป็นตัวแทนในการศึกษารูปแบบการดำเนินกิจกรรม ตลอดจนใช้เป็นแนวทางในการประมาณค่าได้ดีกว่าพื้นที่ที่มีแหล่งกิจกรรมนั้นน้อยและผลผลิตต่ำกว่าโดยเปรียบเทียบ ด้วยสมมุติฐานดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงเลือกพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลภาคสนามในระดับอำเภอโดยใช้หลักเกณฑ์ ดังนี้

1. เป็นพื้นที่ระดับอำเภอที่มีปริมาณผลผลิตของกิจกรรมหนึ่ง ๆ สูง
2. เป็นพื้นที่ระดับอำเภอที่มีการกระจุกตัวของกิจกรรมหนึ่ง ๆ สูง
3. เป็นข้อมูลจากงานวิจัยและเอกสารอ้างอิงที่ผู้ศึกษาค้นคว้าและได้ไปสังเกตการณ์ในพื้นที่ศึกษา
4. เป็นความเห็นและคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบและคนในพื้นที่

ด้วยหลักเกณฑ์ดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงเลือกพื้นที่ระดับอำเภอ จำนวน 8 อำเภอ ในการสำรวจภาคสนามในแต่ละกิจกรรม ซึ่งอำเภอที่ถูกเลือกจะเป็นอำเภอที่มีปริมาณผลผลิตของแต่ละกิจกรรมในแต่ละอำเภอในระดับสูงในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งอำเภอที่ถูกเลือกขึ้นมาจะสอดคล้องกับการเป็นอำเภอที่มีการกระจุกตัวของกิจกรรมมากและเป็นความเห็นและคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ตลอดจนข้อมูลจากงานวิจัยและเอกสารอ้างอิงที่ผู้ศึกษาค้นคว้าก็ได้กล่าวไว้เช่นนี้ด้วย

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า การเลือกพื้นที่ตามแนวคิดดังกล่าว จะได้พื้นที่ตัวแทนระดับอำเภอ กิจกรรมละ 2 - 3 อำเภอ และในบางครั้งอาจมีเกือบทุกกิจกรรมที่กระจุกตัวอยู่เพียงอำเภอเดียว ซึ่งเมื่อรวมผลผลิตของแต่ละอำเภอที่สำรวจต่อกิจกรรมหนึ่ง ๆ จะพบว่า มีผลผลิตรวมประมาณ 70-80 %ขึ้นไปของผลผลิตรวมในจังหวัดเชียงใหม่ จึงนับเป็นการเลือกพื้นที่ตามความเข้มข้นของที่ตั้งแหล่งกิจกรรมตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อนึ่ง ในขั้นตอนการสำรวจภาคสนาม ผู้ศึกษาจะเก็บข้อมูลตามอำเภอที่เลือกไว้ และเก็บข้อมูลภาคสนามในแต่ละกิจกรรมให้มากที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้ ทั้งนี้เนื่องจากข้อมูลที่ต้องการใช้ เป็นข้อมูลที่เป็นความลับในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งอาจจะไม่ได้รับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเท่าที่ควรจากผู้ประกอบการ ดังนั้นตัวอย่างที่ได้ในบางกิจกรรม อาจจะมีเพียงกิจกรรมละ 3 - 5 ตัวอย่างเท่านั้น ดังรายละเอียดซึ่งแสดงในตารางที่ ผ. 3.1 : ภาคผนวก

3.4 การแบ่งขนาดการผลิต

โดยทั่วไปแล้ว การแบ่งขนาดการผลิตของกิจกรรมในบางสาขาเศรษฐกิจอาจมีมาตรฐานในการแบ่งขนาด โดยใช้กำลังการผลิตเป็นหลักเกณฑ์ เช่น สาขาอุตสาหกรรม เป็นต้น เนื่องจากอุตสาหกรรมที่ทำการศึกษาคือเป็นอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ซึ่งแม้ว่ากิจกรรมในแต่ละอุตสาหกรรมจะมีการใช้ปัจจัยการผลิตและผลผลิตที่แตกต่างกันในแต่ละกิจกรรม แต่มาตรฐานในการแบ่งขนาดการผลิตจะเหมือนกัน เนื่องจากแต่ละกิจกรรมจัดอยู่ในสาขาอุตสาหกรรม ดังนั้นในการแบ่งขนาดการผลิตในการศึกษาคั้งนี้ผู้ศึกษาจึงได้กำหนดหลักเกณฑ์และการประเมินขนาดการผลิตไว้ ดังนี้ (ดูตารางที่ 3.2)

ตารางที่ 3.2 แสดงที่มาของการประเมินขนาดการผลิตในระดับอำเภอ

สาขาการผลิต กิจกรรม	หลักเกณฑ์ (Criteria)	ผู้ประเมิน	ระดับการ ประเมิน
<p><u>สาขาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ธุรกิจการนำเที่ยว - ธุรกิจรถเช่า - ธุรกิจที่พักแรมสำหรับนักท่องเที่ยว 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ขนาดการลงทุน 2. จำนวนแรงงาน 3. ปริมาณปัจจัยการผลิตที่ใช้ 	<p>- ผู้ศึกษา โดยการประเมินจากข้อมูลทำเนียบโรงงานอุตสาหกรรมและคำแนะนำบางส่วนจากเจ้าหน้าที่อุตสาหกรรมจังหวัดในจังหวัดเชียงใหม่และการตรวจสอบภาคสนาม</p>	ระดับอำเภอ
<p><u>อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - อุตสาหกรรมเครื่องเงิน - อุตสาหกรรมสิ่งทอ - อุตสาหกรรมไม้แกะสลัก - อุตสาหกรรมเครื่องจักสาน - อุตสาหกรรมผลิตอาหาร และผลไม้ดอง - ร้านค้าที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว - อุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ขนาดการลงทุน 2. จำนวนแรงงานในโรงงาน 3. ปริมาณปัจจัยการผลิตที่ใช้ 4. กำลังการผลิต 	<p>- ผู้ศึกษา โดยการประเมินจากข้อมูลทำเนียบโรงงานอุตสาหกรรมและคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่อุตสาหกรรมจังหวัดในจังหวัดเชียงใหม่และการตรวจสอบภาคสนาม</p>	ระดับอำเภอ

เมื่อประเมินขนาดการผลิตด้วยแนวความคิดข้างต้นจะได้ขนาดการผลิตของแต่ละกิจกรรมในแต่ละอำเภอที่เหมือนกัน โดยผู้ศึกษาจะเลือกสถานประกอบการที่มีขนาดการผลิตใหญ่ในแต่ละกิจกรรม มาทำการศึกษาประมาณ 5-10 แห่ง นอกจากนี้ยังได้ทำการประมาณจำนวนผู้ประกอบการในแต่ละกิจกรรมในพื้นที่ศึกษา โดยจะนำเสนอในรูปของแผนที่เพื่อดูการกระจุกตัวและการกระจายตัวของแต่ละกิจกรรมในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว จากขนาดการผลิต และจำนวนผู้ประกอบการในแต่ละกิจกรรมดังกล่าวจะช่วยให้สามารถประมาณมูลค่าการใช้ปัจจัยการผลิตและผลผลิต ตลอดจนการกระจายผลผลิตของแต่ละกิจกรรมในจังหวัดเชียงใหม่ได้

3.5 ข้อมูลที่ใช้

การเก็บรวบรวมเอกสารและข้อมูลที่ใช้ในการศึกษานี้ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ เอกสารที่ใช้กำหนดกรอบการศึกษา และข้อมูลที่ใช้ในการสร้างตารางวิเคราะห์ โดยส่วนแรกรวบรวมได้จากหนังสือ ทฤษฎี แนวความคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์การพัฒนากภาค และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ สำหรับข้อมูลที่ใช้ในการสร้างตารางวิเคราะห์ความเชื่อมโยงประกอบด้วย ข้อมูลปฐมภูมิ และทุติยภูมิ ดังนี้

- ข้อมูลปฐมภูมิ ได้จากการสำรวจภาคสนามด้วยแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการในกิจกรรมที่เลือกศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่
- ข้อมูลทุติยภูมิ ได้จากหน่วยงานราชการทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ที่ได้เก็บรวบรวมไว้ นอกจากนี้ข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่บางส่วนได้จากผลการศึกษา งานวิจัยที่มีหน่วยงาน และผู้วิจัยอื่น ๆ ได้ทำการศึกษาไว้แล้ว

3.6 ระบบการจัดเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งประกอบด้วย ข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ผู้ศึกษาได้ทำการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิในช่วงแรกที่เริ่มทำการศึกษา โดยใช้เวลาประมาณ 6 เดือน (พฤษภาคม - ตุลาคม 2535) ในการคัดลอกข้อมูลตามหน่วยงานราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาค การทำ Pilot Servey เพื่อเตรียมการออกเก็บข้อมูลภาคสนาม ตลอดจนศึกษางานวิจัยที่มีแนวทางคล้ายคลึงกับการศึกษานี้ เพื่อนำมาวางกรอบการวิจัย

ในขั้นตอนต่อมาเป็นการเก็บข้อมูลปฐมภูมิ ซึ่งใช้วิธีรวบรวมข้อมูลรายกิจกรรม โดยผู้ศึกษาออกเก็บข้อมูลภาคสนามด้วยตนเอง โดยใช้แบบสอบถาม ใช้เวลาในการเก็บข้อมูลภาคสนามทั้งสิ้น ประมาณ 1 เดือน (ช่วงตั้งแต่ 6 มิถุนายน - 6 กรกฎาคม 2536) โดยก่อนที่จะทำการสำรวจจริงในช่วงเวลาดังกล่าว ผู้ศึกษาได้ทำการสำรวจครั้งแรกโดยไปพบเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัดเพื่อทราบข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจ และเส้นทางคมนาคมในพื้นที่ ตลอดจนข้อมูล และคำแนะนำเกี่ยวกับที่ตั้งของกิจกรรมขนาดต่าง ๆ ตามกรอบการเก็บข้อมูล (ในการเก็บข้อมูลภาคสนามผู้ศึกษาได้ทำการทดลองเก็บแบบสอบถาม (Pre-test) ด้วยตนเอง และร่วมกันเก็บแบบสอบถามกับนักศึกษารุ่นน้องที่มาช่วยในการเก็บแบบสอบถามด้วย และจะเลือกเก็บแบบสอบถามให้มากที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้ในแต่ละกิจกรรม ในพื้นที่ศึกษาที่กำหนดไว้)

3.7 กลุ่มประชากรเป้าหมาย

ในการเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยใช้แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์เป็นรายกิจกรรมนั้น ผู้ศึกษาได้แบ่งกลุ่มประชากรเป้าหมายออกเป็น 2 กลุ่ม กล่าวคือ กลุ่มอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และกลุ่มอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว โดยในแต่ละกลุ่มมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้ :-

1. กลุ่มอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

ผู้ประกอบการที่เป็นประชากรเป้าหมายในกลุ่มนี้ ได้แก่ ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว , ธุรกิจที่พักแรมสำหรับนักท่องเที่ยว , ธุรกิจรถเช่า ทั้งนี้ ผู้ประกอบการที่เป็นประชากรเป้าหมายในแต่ละกิจกรรมจะเป็นกลุ่มประชากรที่สำนักงานการท่องเที่ยว จังหวัดเชียงใหม่ ได้เก็บรวบรวมไว้ และจะเก็บแบบสอบถามให้มากที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้ในแต่ละกิจกรรม โดยกิจกรรมหนึ่ง ๆ จะถูกสำรวจเฉพาะพื้นที่กิจกรรมนั้น ๆ กระจุกตัวอยู่มาก และอยู่ในพื้นที่ศึกษาที่กำหนดไว้

2. กลุ่มอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

ผู้ประกอบการที่เป็นประชากรเป้าหมายในกลุ่มนี้ ได้แก่ อุตสาหกรรมเครื่องเงิน , อุตสาหกรรมสิ่งทอ , อุตสาหกรรมไม้แกะสลัก , อุตสาหกรรมเครื่องจักสาน , อุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา , อุตสาหกรรมผลิตอาหารและผลไม้ดอง , ร้านค้าที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว โดยผู้ประกอบการในแต่ละประเภทกิจกรรมเหล่านี้ จะเป็นกลุ่มประชากรที่สำนักงานอุตสาหกรรม จังหวัดเชียงใหม่ ได้เก็บรวบรวมไว้ในทำเนียบโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดเชียงใหม่ ปี พ.ศ. 2534 ยกเว้นร้านค้าที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว จะเป็นกลุ่มประชากรที่สำนักงานการท่องเที่ยว

จังหวัดเชียงใหม่ หอการค้าจังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานพาณิชย์ จังหวัดเชียงใหม่ ได้เก็บรวบรวมไว้ และจะเก็บแบบสอบถามให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้ในแต่ละกิจกรรม โดยกิจกรรมหนึ่ง ๆ จะถูกสำรวจเฉพาะพื้นที่ที่มีกิจกรรมนั้น ๆ กระจุกตัวอยู่มาก และอยู่ในพื้นที่ศึกษาที่กำหนดไว้ เช่นเดียวกับกลุ่มอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

จากที่กล่าวมาเกี่ยวกับตัวอย่างที่ใช้เป็นตัวแทนการศึกษา สามารถสรุปเป็นตารางแสดงกิจกรรม พื้นที่ จำนวนประชากร ตลอดจนจำนวนแบบสอบถามที่สำรวจได้ตามตารางที่ ผ.3.2 : ภาคผนวก

3.8 แบบสอบถาม

ในการศึกษา^{นี้} ผู้ศึกษาจะใช้วิธีสำรวจภาคสนาม (Field Surveys) โดยใช้ข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ครอบคลุมกิจกรรมทางเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ทั้ง 10 กิจกรรมที่กำหนดไว้ โดยแบ่งกลุ่มกิจกรรมที่ทำการศึกษากออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ได้แก่
  - ธุรกิจที่พักแรมสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น โรงแรม , Guest House
  - ธุรกิจนำเที่ยว
  - ธุรกิจรถเช่า
2. กลุ่มอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ได้แก่
  - อุตสาหกรรมเครื่องเงิน และอัญมณี
  - อุตสาหกรรมสิ่งทอ
  - อุตสาหกรรมไม้แกะสลัก
  - อุตสาหกรรมเครื่องจักสานจากไม้ไผ่และหวาย
  - อุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา และเซรามิค
  - อุตสาหกรรมผลิตอาหาร และผลไม้ดอง
  - ร้านค้าที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

ซึ่งการศึกษาถึงกิจกรรมทางเศรษฐกิจในกลุ่มเหล่านี้ ผู้ศึกษาจำเป็นต้องใช้แบบสอบถามที่แตกต่างกันถึง 10 แบบ สำหรับแต่ละกิจกรรม โดยแนวทางของการสอบถามแต่ละแบบก็ยังคงเน้นเรื่องกิจกรรมการผลิตเกี่ยวกับ การใช้ปัจจัยการผลิต และการกระจายผลผลิต

ตลอดจนการใช้เส้นทางคมนาคมในการแลกเปลี่ยนปัจจัยการผลิตและผลผลิต การใช้แรงงานและ
แหล่งที่มาของแรงงาน ทั้งข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับวิถีการดำเนินของกิจกรรมการผลิตก็เป็นส่วน
หนึ่งในแบบสอบถามด้วย (ตัวอย่างแบบสอบถามทั้ง 10 แบบ จะแสดงไว้ใน ผ.3.3 : ภาคผนวก)

3.9 อุปสรรค และปัญหาในการเก็บข้อมูล

ในการศึกษาความเชื่อมโยงของกิจกรรมทางเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีต่อภาคเหนือตอนบน และพื้นที่เกี่ยวเนื่องในครั้งนั้น เกี่ยวข้องกับกิจกรรมจำนวนมาก
และทำการศึกษาในขอบเขตพื้นที่ขนาดใหญ่ แม้ตัวอย่างในแต่ละกิจกรรมจะไม่มากนัก แต่
เมื่อรวมทุกกิจกรรมแล้ว การศึกษาครั้งนั้น จะใช้ตัวอย่างทั้งหมดถึง \$\$\$ ตัวอย่าง ซึ่งในการเก็บ
ข้อมูลภาคสนามนี้ ผู้ศึกษาได้พบกับอุปสรรค และปัญหามากมาย ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

1. เนื่องจากการศึกษาเน้นผลทางด้านเศรษฐกิจ แบบสอบถามจึงเน้นถามเรื่องที่มี
ความละเอียดอ่อนในทางธุรกิจ (Sensitive Data) ดังนั้น จึงไม่ได้รับความร่วมมือในบางครั้ง
แม้ว่าจะใช้จดหมายแนะนำตัวจากทางภาควิชา และหน่วยราชการระดับจังหวัดแล้วก็ตาม
2. เจ้าของกิจการ หรือผู้ประกอบการอยู่คนละที่กับสถานประกอบการที่ไปเก็บข้อมูล
ภาคสนาม
3. สถานประกอบการบางแห่ง จะทำการขายสินค้าหลายชนิด และประกอบกิจการ
ทั้งค้าส่งและค้าปลีกรวมกัน จึงทำให้ไม่สามารถจำแนกค่าใช้จ่าย และส่วนเหลือการค้าของแต่ละ
ประเภทได้ จึงต้องเลือกสัมภาษณ์เฉพาะส่วนที่ขายสินค้าเฉพาะอย่าง
4. พื้นที่ศึกษาเป็นจังหวัดที่มีเศรษฐกิจดี เป็นเมืองหลักที่เป็นศูนย์กลางของการพัฒนา
ภูมิภาค และเป็นเมืองที่เป็นศูนย์กลางของการท่องเที่ยวของภูมิภาค ผู้ประกอบการบางราย มัก
จะไม่ให้ความร่วมมือ เนื่องจากเกรงว่าจะมีผลกระทบต่อชื่อเสียง
5. ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บแบบสอบถามและเงินทุนที่จะใช้จ่ายในการศึกษาครั้ง
นี้มีค่อนข้างจำกัด เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนตัวอย่างที่มีค่อนข้างมาก และกระจายไปในพื้นที่ต่าง ๆ
ทำให้ผู้ศึกษาไม่สามารถเก็บตัวอย่างได้ใกล้เคียงกับจำนวนสถานประกอบการจริง อย่างไรก็ตาม
ผู้ศึกษาก็ได้พยายามเก็บตัวอย่างให้มากที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้

3.10 วิธีการศึกษา

ในการศึกษาความเชื่อมโยงของกิจกรรมทางเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ จะทำการศึกษาโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือหลัก โดยจะทำการเก็บข้อมูลภาคสนามในพื้นที่จริง เมื่อการเก็บข้อมูลภาคสนามเสร็จสิ้นลงแล้ว ผู้ศึกษาก็จะทำการตรวจสอบและรวบรวมข้อมูลในแบบสอบถาม เพื่อนำมาคำนวณหน่วยให้เป็นระบบเดียวกัน และนำเสนอในรูปของปริมาณและมูลค่า โดยแสดงในรูปของแผนผังการดำเนินงานกิจกรรมในแต่ละอุตสาหกรรมที่ทำการศึกษา และประมวลข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อหาความเชื่อมโยงไปข้างหน้าและข้างหลังของแต่ละกิจกรรม ซึ่งขั้นตอนต่าง ๆ เหล่านี้จะนำเสนอเป็นขั้น ๆ ดังนี้

1. การจำแนกสาขาการผลิต (Sector Classification)

เกณฑ์การจำแนกสาขาการผลิตของตารางการแลกเปลี่ยนปัจจัย-ผลผลิต^๕ ผู้ศึกษาได้แบ่งตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ (Economic Activities) โดยในแต่ละกิจกรรมจะหมายถึงกิจกรรมที่มีการผลิตสินค้าที่มีลักษณะของผลผลิต และกระบวนการผลิตที่คล้ายคลึงกันหรือเหมือนกัน (Homogeneity) ซึ่งผลของการจัดจำแนก^๕ จะครอบคลุมทุก ๆ กิจกรรมในระบบเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งการจัดจำแนกกิจกรรมนี้ ผู้ศึกษาได้จำแนกตามความหนาแน่นของกิจกรรมในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

2. ศึกษาวงจรธุรกิจของแต่ละกิจกรรม (Study to Business's Cycle)

ในการศึกษาวงจรธุรกิจของแต่ละกิจกรรม ผู้ศึกษาจะศึกษาวงจรธุรกิจเฉพาะกิจกรรมที่เลือกมาศึกษาเท่านั้น เพื่อให้ทราบถึงกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับแต่ละกิจกรรมที่เลือก

3. ออกแบบสอบถาม และเก็บแบบสอบถาม (Design Questionare and Collecting Data)

ในการออกแบบสอบถาม ผู้ศึกษาจะออกแบบสอบถามเพื่อให้เหมาะสมกับแต่ละกิจกรรมที่จะทำการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลการใช้ปัจจัยการผลิต และการกระจายผลผลิตของแต่ละกิจกรรม ตลอดจนกำลังแรงงานที่แต่ละกิจกรรมเหล่านั้นใช้ โดยจะทำการเก็บแบบสอบถามในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ที่ผู้ศึกษาได้เลือกไว้แล้ว

4. วิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis)

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาจะนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาทำการศึกษาลักษณะของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ วิธีการดำเนินงานของกิจกรรม ตลอดจนการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงไป

ข้างหน้าและข้างหลัง (Forward & Backward Linkage) ของแต่ละกิจกรรมที่ทำการศึกษา

5. นำผลการวิเคราะห์มาใช้ในการวางแผน

เป็นการศึกษาเพื่อการวางแผนพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง
 กับการท่องเที่ยว โดยการนำข้อมูลที่ได้มาอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรม เพื่อนำไป
 อธิบายศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่อง
 เที่ยวต่อไป

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า ในการศึกษาครั้งนี้ จะทำการศึกษาเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของจังหวัดเชียงใหม่ ทั้งทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม และประชากร โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว
2. ศึกษากิจกรรมทางเศรษฐกิจของจังหวัดเชียงใหม่อย่างละเอียด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
3. เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม เพื่อสำรวจความเชื่อมโยง (Linkage Survey) โดยการสำรวจหน่วยธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งการสำรวจนี้ ทำเพื่อค้นหาความสัมพันธ์ของกระบวนการผลิตที่จะนำไปใช้ ประโยชน์ต่อการพัฒนาภาค
4. ทำการวิเคราะห์และคาดการณ์ ผลที่จะเกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการ เปลี่ยนแปลงในมูลค่าการผลิตของแต่ละอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ในรูปของมูลค่าเพิ่มและการว่าจ้างแรงงาน